

Jaarrapportage 2017 Bureau Forum Standaardisatie

Forum Standaardisatie

www.forumstandaardisatie.nl

forumstandaardisatie@logius.nl

Postbus 96810

2509 JE Den Haag

Bezoekadres

Wilhelmina van Pruisenweg 52

2595 AN Den Haag

Bij bezoek aan Logius is legitimatie verplicht

Contactpersoon

Joram Verspaget

Joram.verspaget@forumstandaardisatie.nl

Datum

10 april 2017

Inleiding

Dit is de jaarrapportage 2017 van het Bureau Forum Standaardisatie (BFS)¹ voor de verantwoording over heel 2017. U treft per strategie de inhoudelijke rapportage op de dashboards en de actiepunten aan van de ten doel gestelde resultaten uit het werkplan BFS 2016/2017².

Hieronder worden enkele hoogtepunten voor het Forum en het Bureau in 2017 beschreven:

Symposium 10 jaar Forum Standaardisatie

Op 2 februari 2017 werd het tienjarig bestaan van het Forum Standaardisatie gevierd met een druk bezocht symposium. VNO-NCW trad op als gastheer. Het programma opende met de lancering van de Veilige E-mail Coalitie Nederland (VEC). Veertien partijen uit overheid en bedrijfsleven tekenden een intentieverklaring om gezamenlijk e-mailbeveiliging met up-to-date standaarden te realiseren. Daarna volgden drie inhoudelijke sessies over dataficering, digitale identiteit en veilig internet. De middag eindigde met een geanimeerde paneldiscussie over het belang van standaardisatie, met ICT-directeuren uit verschillende sectoren.

IV-meting en Monitor

Uit de Informatieveiligheidsmeting (IV-meting) kwam naar voren dat de gemiddelde adoptie van de IV-standaarden is gegroeid van 63% (begin 2017) naar 71% (medio 2017) naar 80% (eind 2017). Het laat zien dat het maken van verdergaande implementatie-afspraken en actieve kennisuitwisseling (onder andere via Internet.nl, de helpdesk en het Overleg Betrouwbare OverheidsMail) hun vruchten afwerpen. De jaarlijkse Monitor Open standaarden laat in 2017 zien dat de aandacht voor en de adoptie en uitvraag van open standaarden weer is toegenomen ten opzichte van vorige jaren.

Werkplan 2018

Het werkplan voor 2018 is opgesteld en goedgekeurd door het Forum. Gekozen is voor continuïteit van de kernwerkzaamheden zoals eerder vastgesteld door het Forum (procedures lijsten standaarden, prioriteren internetbeveiligingsstandaarden, uitvoeren van verkenningen naar interoperabiliteit, inzet op naleving en verlenen van adoptieondersteuning). Verder zet BFS zich (wederom) in voor het Platform internetstandaarden, de Veilige Email Coalitie, het Overleg Betrouwbare OverheidsMail en vanuit eigen inhoudelijke expertise voor de AMvB GDI.

Voor vragen over deze rapportage kunt u zich wenden tot:

Ludwig Oberendorff, hoofd BFS

ludwig.oberendorff@logius.nl

06 5231 1217

Joram Verspaget, secretaris BFS

joram.verspaget@logius.nl

06 5284 5592

---

¹ BFS is het secretariaat van het Forum Standaardisatie en is gehuisvest bij Logius. De afspraken tussen Logius en het Ministerie van Economische Zaken zijn vastgelegd in de programmaovereenkomst BFS 2015-2017. Hierin staan onder meer de afspraken over de financiële verantwoording: te weten drie keer per jaar een tertiaalrapportages en een midtermrapportage na de eerste zes maanden.

² De strategieën van het werkplan (inhoud) lopen niet parallel aan de projecten van het budgettaire overzicht waarop de kosten intern bij Logius worden geschreven. Voor de overzichtelijkheid is ervoor gekozen om de inhoud te verantwoorden conform de indeling van het werkplan.

Medewerkers Bureau Forum Standaardisatie

Ludwig Oberendorff	hoofd
Marijke Abrahamse	adviseur, plv. hoofd
Désirée Castillo Gosker	adviseur
Bart Knubben	adviseur
Lancelot Schellevis	adviseur
Maarten van der Veen	adviseur
Joram Verspaget	secretaris
Han Zuidweg	adviseur

Dashboard

De zichtbare/meetbare resultaten van de strategies

I. Onderzoek doen en adviseren.

Verantwoording

a. Met het oog op actualiteit per jaar 8 nieuwe of nieuwe versies van standaarden toetsen of hertoetsen.

Op advies van het Forum Standaardisatie plaatste het Nationaal Beraad in 2017 STIX-TAXII (uitwisseling cyberdreigingsinformatie) op de 'pas toe of leg uit' lijst en Odata (bevraging REST APIs) op de lijst aanbevolen standaarden. Dimensions (aanvullende standaard voor XBRL, bedrijfsrapportages) werd verwijderd van de 'pas toe of leg uit' lijst en de status van OAI-PMH (metadata) veranderde van 'pas toe of leg uit' naar 'aanbevolen'. In november 2017 werden Digikoppeling (stelselstandaard berichtenverkeer), NLCIUS (electronische facturatie), Open API Specification (beschrijving REST APIs), S/MIME (e-mail beveiliging) in behandeling genomen. In 2017 werden er totaal 11 nieuwe standaarden of nieuwe versies van standaarden aangemeld voor de lijst open standaarden.

De standaarden SAML (authenticatie), STOSAG (afvalverwerking) en PDF 1.7 (documenten) werden geëvalueerd in het kader van het onderhoud op de 'pas toe of leg uit' lijst. Het gaat om standaarden die meer dan 4 jaar op de 'pas toe of leg uit' lijst staan en waarvan de stand van zaken rond adoptie, beheer of nieuwe ontwikkelingen aanleiding geven tot onderzoek.

b. Per jaar 3 nieuwe standaarden voorgedragen bij het MSP.

Er zijn in 2017 door Nederland 2 nieuwe standaarden ingediend bij het EU Multistakeholder Platform on ICT Standardisation: STIX 1.2 en TAXII 1.1 voor uitwisseling van dreigingsinformatie. Voor indiening van een derde standaard was geen capaciteit bij het MSP. Op 11 december heeft de Europese Commissie het formele besluit genomen over STIX en TAXII en ook over de door Nederland eerder aangemelde standaarden STARTTLS en DANE voor beveiligd e-mailverkeer en SPF tegen e-mailvervalsing/phishing. Deze standaarden zijn nu erkend en mogen uitgevraagd worden in aanbestedingen.

c. Uitgevoerde kleine en grote verkenningen. (max vier in twee jaar)

Medio mei 2017 is binnen het Forum Standaardisatie afgesproken om de volgende onderwerpen nader te verkennen op mogelijke standaardisatie vraagstukken.

Supply-chain: Er zijn vier gesprekken gevoerd met uiteenlopende partijen (Air Cargo NL, Port of Rotterdam, GS1 en iShare) om knelpunten en behoeften te peilen. Er spelen zeker standaardisatievraagstukken waarbij ook de overheid stakeholder is, maar er werd geen duidelijke rol voor het Forum gezien. Daarom heeft het Forum besloten op dit moment geen verdere initiatieven te ontplooiën rondom dit thema.

Smart cities: eind 2016 hebben we hier een kleine verkenning naar uitgevoerd. Daaruit kwam naar voren dat het Forum een rol kan hebben m.b.t. het opschalen en adresseren van interoperabiliteitsvraagstukken. Hiervoor organiseren we op dit moment een rondetafelbijeenkomst op 21 november, met subtafels over data, infrastructuur en governance. De uitkomsten uit deze

sessie bepaalt hoe we als Forum verder gaan met dit onderwerp.

Om te onderzoeken welke rol het Forum kan spelen op het gebied van de Smart City is er op 21 november een besloten rondetafelbijeenkomst georganiseerd met deelnemers vanuit de overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen. De bijeenkomst verliep goed met 24 deelnemers. De rondetafelbijeenkomst en de voorbereidende gesprekken geven aan dat het Forum een toegevoegde waarde kan hebben binnen het thema 'Smart City'. Deze zit (nu) nog niet in het verplichten van specifieke standaarden, maar in het geven van inzicht in de verschillende standaarden en best practices die zijn ontwikkeld en deze indien nodig ook op bestuurlijk niveau onder de aandacht te brengen. Het bestuurlijke opschalen en het breed bestendigen van de verschillende initiatieven die binnen de Smart City lopen, gebeurt nu weinig. Het Forum heeft hier ervaring mee en verbindt verschillende sectoren. Tijdens de Forum-vergadering van 13 december is besproken welke acties het Forum kan oppakken, onder andere het lid worden van het Urban data platform en Smart City werkgroep van het NEN (de standaarden die hieruit naar voren komen kunnen getoetst worden via de pas-toe-of-leg-uit-procedure). Daarnaast is besproken om te kijken naar het beveiligen van de Smart City en IOT en het onderwerp Smart Cities te betrekken bij de API activiteiten.

Versterken van de digitale infrastructuur als mainport: er bleken onvoldoende aanknopingspunten met betrekking tot standaardisatie te zijn. Daarom is de verkenning opgeschort.

Daarnaast is er ook een verkenning naar API's uitgevoerd. Hiervoor is begin 2017 een aantal kennissessies georganiseerd, dit mede naar aanleiding van een onderzoek uitgevoerd door het Forum in 2016. Naar aanleiding van deze sessies en het eerdere onderzoek is ook een Platform overheid API's opgericht. Hiervan is het Forum (samen met KING, Kadaster en KvK en Geonovum) een van de sponsors.

Eind 2017 is gestart met opzetten van het kennisplatform API's voor twee jaar (2018 / 2019). BFS zit in de stuurgroep van het platform. Het uiteindelijke doel is om te komen tot een overheidsbrede API strategie. Daarnaast is het doel om de kennis en kunde over en meerwaarde van API's binnen de overheid te vergroten. De uitvoering van deze activiteit start in 2018.

Eindresultaat:

Het Forum heeft kennis genomen van de resultaten van de verkenningen en daarnaast vijf andere potentiële thema's besproken. Het Forum heeft besloten actief te blijven op de thema's Smart Cities en API's en daarnaast de I-thema's uit het regeerakkoord en ontwikkelingen in de sectoren I&W, OCW, SZW, VWS te volgen.

<p>d. Drie voorlichtingspresentaties verzorgen over EU-afspraken en –aanpak.</p>	<p>Gerard Hartsink heeft in de juni-vergadering van het Forum een presentatie verzorgd over internationale ICT-ontwikkelingen en de relatie met het Forum. In oktober is door BFS een bijdrage geleverd aan het Logius internationals seminar over Governmental Identification and Authorization Services. Voor TUE-studenten is in het kader van het vak 'Patents, Design Rights and Standards' een college over het Nederlandse en Europese open standaarden beleid verzorgd.</p>
<p>d2. Opleveren projectmanagement en monitor/metingen voor VEC.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Twee VEC-bijeenkomsten/seminars georganiseerd: <ul style="list-style-type: none"> ◦ 5 oktober met presentaties door Fraudehelpdesk, DDMA, Dennis Baaten en Forum Standaardisatie ◦ 1 december met presentatie door de Duitse BSI • ECP-congres op 16 november: plenaire mail-spoof demo en daarnaast inhoudelijke sessie. • Website/kennisplatform is verder uitgebreid op https://vec.pleio.nl • Evaluatie VEC uitgevoerd mede op basis van interviews met als resultaat notitie "Veilige E-Mail Coalitie: Terugblik en verkenning voor vervolg".

<p>II. Prioritering van de internetbeveiligingsstandaarden.</p>	
<p>e. Overheidsbreed gebruik van DNSSEC, DKIM, TLS, SPF en DMARC is aanzienlijk gestegen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Uit IV-metingen met behulp van Internet.nl blijkt dat de gemiddelde adoptie groeide van 63% (begin 2017) naar 71% (medio 2017) naar 80% (eind 2017). De gemaakte streefbeeldafspraken van het Nationaal Beraad (100% adoptie voor eind 2017) is daarmee niet gehaald. Desondanks is de bereikte adoptievoortgang groot. Het laat zien dat het maken van verdergaande implementatieafspraken (streefbeeld) en actieve kennisuitwisseling (o.a. via Internet.nl, helpdesk en BOM) hun vruchten afwerpen. - Verschillende presentaties zijn gegeven o.a. op 10 oktober bij IPO/CIBO en TIB/Rijk. - Ongeveer vijftien vragen zijn beantwoord via de helpdesk over deze standaarden. - Een Forum-notitie is opgesteld over evaluatie streefbeeldafspraken en vervolgaanpak. - Twee overleggen Betrouwbare OverheidsMail (BOM) met o.a. SSC-ICT, DICTU, DPC/AZ, Belastingdienst, UWV, Logius zijn georganiseerd op 7 september en 23 november.
<p>e2. Halfjaarlijkse meting over het gebruik van informatieveiligheidsstandaarden is opgeleverd.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Begin 2017 is de eindmeting uitgevoerd om te zien in welke mate de streefbeeld-afspraken is behaald. - Eind 2017 is een proefmeting uitgevoerd. De resultaten van deze proefmeting zijn gedeeld met de koepels. - De eindmeting is voor het eerst uitgevoerd mbv de API van Internet.nl die sinds eind 2017 beschikbaar is.

III. Naleving van afspraken over uitvraag en gebruik van OS bevorderen.	
f. Jaarlijks monitor OS-beleid is opgeleverd.	<p>Jaarlijks voert ICTU in opdracht van het Forum Standaardisatie onderzoek uit naar het gebruik van open standaarden van de 'pas toe of leg uit' lijst en de naleving van het beleid rond deze standaarden. Zo ook in 2017. Het onderzoek is drieledig. Ten eerste onderzoekt ICTU de uitvraag van de relevante open standaarden van de 'pas toe of leg uit'- lijst in aanbestedingen, ten tweede het gebruik van standaarden in digitale overheidsvoorzieningen, zoals bijvoorbeeld (DigiD en Overheid.nl) en ten derde andere informatie over het gebruik van de standaarden. Op alle vlakken laat de het onderzoeksrapport Monitor open standaarden 2017 zien dat de aandacht voor en de adoptie van open standaarden is toegenomen ten opzichte van vorige jaren, maar ook dat op diverse terreinen nog meer dan genoeg ruimte is voor verbetering. De notitie Duiding Monitor Open standaarden 2017 van het Forum Standaardisatie gaat hier nader op in.</p> <p>In maart 2018 stuurt het ministerie van BZK het ICTU-rapport Monitor Open Standaarden 2017 naar de Tweede Kamer.</p>
g. <leeg>	
h. Als er een GDI-wet komt, dan staan open standaarden daarin.	<p>Het wetsvoorstel op de Generieke Digitale Infrastructuur heet nu het wetsvoorstel Digitale Overheid en ligt sinds december 2017 voor advies bij de Raad van State. In het wetsvoorstel staat een grondslag om standaarden bij wet te verplichten.</p> <p>De planning is om de wet per 1 januari 2019 in de Staatscourant te publiceren.</p>
i. Open standaarden in IAK en/ of ARBIT en/of GIBIT.	<p>Op de dag voor de Rijksinkoop en het Pianoo-congres is de flyer aan circa 900 inkopers uitgereikt. Daarnaast is er regelmatig aandacht voor open standaarden in de nieuwsbrief Rijksbreed inkopen.</p>
j. Leveranciers van het OS leveranciersmanifest zijn 2x benaderd in 2016.	<p>Het leveranciersmanifest open standaarden is inmiddels door 75 leveranciers ondertekend. Leveranciers hebben bij het ondertekenen doorgegeven bij welk domein en bij welke standaarden van de pas-toe-of-leg-uit-lijst hun expertise en interesse ligt.</p> <p>Wanneer een standaard getoetst wordt voor opname op de pas-toe-of-leg-uit-lijst, benadert BFS die leveranciers, wiens interesse en expertise aansluit op de te toetsen standaard, en nodigt hen uit voor deelname aan de experttoetsing. BFS bepaalt niet zelf welke standaarden worden aangemeld, waardoor in de praktijk sommige leveranciers meerdere keren benaderd zijn (vooral in het domein 'internet en beveiliging'), terwijl andere leveranciers (nog) niet benaderd zijn.</p>

<p>j2. één gesprek per jaar met de sleutelorganisaties zoals DICTU,SSC ICT, CPO-Rijk.</p>	<p>Met sleutelorganisaties is regelmatig afstemming, o.a. binnen overleg Betrouwbare Overheidsmail (BOM) maar ook daarbuiten. Er zijn losse afspraken geweest met o.a. IBD, NCSC, DPC, Politie en SSC-ICT.</p> <p>Op managementniveau kunnen/moeten de banden wel meer worden aangehaald. Met name met SSC-ICT, ook omdat zij een aantal standaarden nog niet hebben ingevoerd waardoor wij en andere niet goed scoren.</p>
--	---

IV. Adoptie ondersteunen	
<p>k. Van de circa 50 aanbestedingen hebben we met minimaal 15 hiervan ook een gesprek gevoerd.</p>	<p>Wordt nog opgepakt n.a.v. de laatste Monitor.</p>
<p>l. FAQ worden gepubliceerd en bijgehouden op de website, per thema (circa 8), 10 vragen.</p>	<p>De FAQ over het Forum Standaardisatie en het 'pas toe of leg uit' beleid heeft op dit moment 18 vragen. Deze dekken de meest gangbare vragen die wij ontvangen over de verplichting, de procedures en de lijst standaarden. Daarnaast zijn er FAQs over specifieke standaarden, met name internet veiligheidstandaarden en document- en content-standaarden. In 2017 is klein onderhoud gepleegd op de FAQs. Er zijn geen significante zaken toegevoegd of gewijzigd. Wanneer de website van het Forum Standaardisatie in 2018 wordt doorontwikkeld, zullen wij beoordelen of de FAQs in de context van de nieuwe website aanpassing of uitbreiding behoeven.</p>
<p>m. Verkenningsgesprek relevante sector standaardisatie gevoerd met in ieder geval zorg, onderwijs, bouw, RINIS.</p>	<p>Zorg: Gesprek met CIO VWS gevoerd. Focus van VWS ligt primair op de dynamiek in de sector, secundair op de overheid. BFS volgt de ontwikkelingen (verslagen) Informatieberaad Zorg en heeft een bijdrage geleverd in 3 sessies van de architectuurcommunity.</p> <p>Onderwijs: in maart voortgangsgesprek gevoerd met Kennisnet/ Platform Edustandaard. Aanleiding vormde de heroverweging van de status van de standaard OAI-PMH, die inmiddels van de 'pas toe of leg uit' lijst naar de lijst met aanbevolen standaarden is verplaatst. Daarnaast zijn kort andere standaardisatie-ontwikkelingen in de sector besproken.</p> <p>Bouw:</p> <p>Met de bouwsector is er regelmatig overleg tussen EZ, Bouwend Nederland, Rijkswaterstaat, KING, BIM-Loket en Forum Standaardisatie. Tijdens deze overleggen wordt bijvoorbeeld de bouwagenda besproken, maar gaat het ook over het bevorderen van het gebruik van de BIM Standaarden.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een lopende actie vanuit 2017 was de ontwikkeling van een softwarecatalogus waarop leveranciers kunnen aangeven in welke mate ze welke BIM standaarden ondersteunen en kunnen gebruiken. Deze tool is bedoeld voor gebruikers om inzichtelijk te krijgen welke leveranciers kunnen BIM en software ontwikkelaar meer te betrekken bij het gebruik van BIM. Deze tool is medio september gelanceerd. - Een nieuwe actie gestart november 2017 is het ontwikkelen van user stories ter bevordering van het gebruik van BIM. Hiervoor wordt nu beeldmateriaal, blogs en een film ontwikkeld. Deze kunnen worden ingezet als promotiemateriaal en om mensen mee te nemen in het nut en noodzaak van het BIMMEN. - Verder is er vanuit ons voor de bouwsector een sessie gereserveerd tijdens het ECP congres. - Ook zijn we gestart met het toetsen van meerdere bouwstandaarden voor opname op de lijst (zie T rapportage lijst). Hierop was aangedrongen vanuit het regelmatig overleg om zodoende een meer completer lijst met ICT bouwstandaarden op de lijst te krijgen.

	<p>⇒ Eindresultaat: contacten zijn goed, er is regelmatig afstemming over de BIM standaarden. Zo is dit jaar een tool softwaretool ontwikkeld om gebruik inzichtelijk te maken. Specifiek voor T3 is verder dit najaar een presentatie gegeven tijdens het ECP congres over de BIM standaarden en de BIM softwaretool. Daarnaast is het BIM loket met steun van EZ en Forum Standaardisatie gestart met ontwikkelen van user stories en beeldmateriaal te bevordering van het gebruik van BIM. Ook lopen er nog procedure voor het opnemen van meerdere bouwstandaarden op de lijst.</p>
<p>n. Gebruik van open documentstandaarden is gestegen.</p>	<p>Sinds 2017 hebben wij de beschikking over een nieuw meetinstrument waarmee wij de documenten op (overheids)websites kunnen vinden en analyseren of ze voldoen aan open standaarden. We zien dat het aantal PDF/A documenten als percentage van het totaal aantal documenten op overheidswebsites stijgt. Daarnaast observeren wij uit het toenemende aantal adoptievragen dat overheidsorganisaties zich bewuster worden van de noodzaak om duurzaam toegankelijke, universeel toegankelijke en herbruikbare documenten te publiceren. De adoptie van ODF, PDF 1.7, PDF/A en Digitoegankelijk blijft echter nog te laag.</p>
<p>n2. Publicatie handreiking betrouwbaarheidsniveaus.</p>	<p>Eind 2016 is de vierde versie van de handreiking betrouwbaarheidsniveaus uitgebracht. In deze versie is voor het eerst de STORK methodiek verlaten en vervangen door eIDAS.</p> <p>Daarnaast is begin 2017 het deel 'elektronische handtekening' aanzienlijk uitgebreid. Hiermee is de handreiking voorlopig weer volledig actueel.</p> <p>Begin juni 2017 is bovendien, samen met de RVO, de regelhulp 'Betrouwbaarheidsniveaus voor digitale dienstverlening' gelanceerd. Met deze online tool kunnen gebruikers aan de hand van een zestal vragen inschatten welk niveau authenticatiemiddel zij nodig hebben voor hun digitale dienst.</p> <p>(zie: bn.forumstandaardisatie.nl)</p>
<p>n3. Opleveren projectmanagement VEC.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Twee VEC-bijeenkomsten/seminars georganiseerd: <ul style="list-style-type: none"> ○ 5 oktober met presentaties door Fraudehelpdesk, DDMA, Dennis Baaten en Forum Standaardisatie ○ 1 december met presentatie door de Duitse BSI • ECP-congres op 16 nov: Plenaire mail-spoof demo en daarnaast inhoudelijke sessie • Website/kennisplatform verder uitgebreid op https://vec.pleio.nl • Evaluatie VEC uitgevoerd mede o.b.v. interviews met als resultaat notitie "Veilige E-Mail Coalitie: Terugblik en verkenning voor vervolg".

<p>n4. Het voorgenomen toepassingsgebied verplichting wet AMvB is aangescherpt.</p> <p>n5. Aandachtspunten mbt duurzaamheid standaard AMvB wet GDI zijn aangedragen.</p> <p>n6. Aandachtspunten mbt beheer en ondersteuning standaard AMvB wet GDI is aangedragen.</p>	<p><i>Deze acties lopen vanaf november 2017</i></p> <p>De Wet Digitale Overheid, die naar verwachting vanaf 1 januari 2019 van kracht is, biedt de minister van BZK de mogelijkheid om open standaarden te verplichten via een AMvB.</p> <p>De standaarden waarvoor momenteel een pas-toe-of-leg-uit-verplichting geldt komen in principe in aanmerking. Eind 2017 begin 2018 start het ministerie van BZK met de beleidsvoorbereiding op dit punt. BFS werkt hieraan mee om enerzijds te helpen beoordelen voor welke pas toe of leg uit standaarden een harde verplichting op zijn plaats is, anderzijds om in de fase voorafgaand en tijdens het AmvB traject eventuele aandachtspunten voor die standaard(en) aan te dragen die naar voren kwamen uit de pas toe of leg uit toetsing. Daarnaast kan BFS het ministerie van BZK voorzien van (of in contact brengen met) de nodige expertise rond de standaarden.</p>
---	--

V. De meerwaarde van OS communiceren.	
o. Alle inkopers van het Rijk hebben een of meer keer per jaar de flyer gehad met de verplichte open standaarden.	Op de dag voor de Rijksinkoop en het Pianoo-congres is de flyer aan circa 900 inkopers uitgereikt. Daarnaast is er regelmatig aandacht voor open standaarden in de nieuwsbrief Rijksbreed inkopen.
p. Communicatieplan is operationeel inclusief positionering.	Opstellen van het communicatieplan 2018-2021 loopt. Daarnaast is eind 2017 aangevangen met een merkpositionering van het Forum. Daarnaast zijn er communicatieplannen per evenement of product gemaakt met doelgroep, positionering etc.
q. Doelgroepen voor gebruik en implementatie van informatieveiligheid- en open documentstandaarden wordt 2 x per jaar bereikt.	In 2017 is de doelgroep voor gebruik en implementatie van informatieveiligheids- en open documentstandaarden meerdere keren bereikt, onder andere door middel van de digitale magazines van de Monitor 2016, IV-meting begin 2017, interviews en artikelen in o.a. Publiek Denken en via social media en website.
r. Website is altijd actueel.	De website wordt bijgehouden door de nieuw aangestelde communicatieadviseur. In 2017 is een begin gemaakt met het traject voor het overgaan met de website naar DICTU, die het beheer van website zal gaan doen.
s. Per jaar spreken 4 autoriteiten zich uit over OS.	In de digitale magazines zijn quotes gebruikt van spokespeople/autoriteiten, alsmede in de interviews in de vakbladen. Dit gebeurde o.a. door Forumleden, Ministers en partnerorganisaties van Forum Standaardisatie.

Werkplan 2018 – 2021 opgesteld.	
t. Werkplan 2018-2021 opgesteld.	Het werkplan voor 2018 is opgesteld en goedgekeurd door het Forum. Gekozen is voor continuïteit van de kernwerkzaamheden zoals eerder vastgesteld door het Forum (procedures lijsten standaarden, prioriteren internetbeveiligingsstandaarden, uitvoeren van verkenningen naar interoperabiliteit, inzet op naleving en verlenen van adoptieondersteuning). Verder zet BFS zich (wederom) in voor het Platform internetstandaarden, de Veilige Email Coalitie, het overleg Betrouwbare OverheidsMail en vanuit eigen inhoudelijke expertise voor de AMvB GDI.

I. onderzoeken en adviseren

door beheer van de lijst, internationale aansluiting en verkenningen op het gebied van interoperabiliteit.

Beoogde resultaten werkplan 2017.

Verantwoording

1. OS in procedure nemen voor de lijst met standaarden voor advies aan Nationaal Beraad.

doorlopend

In 2017 werden er totaal 11 nieuwe standaarden of nieuwe versies van standaarden aangemeld voor de lijst open standaarden. Na intake-onderzoek werden 8 hiervan in procedure genomen door het Forum Standaardisatie: Digikoppeling, COINS, Open API Specification (OAS), NLCS, NLRS, NLCIUS, STIX-TAXII en S/MIME. NLSfB en Secure Software Development (SSD) voldeden niet aan de basiscriteria om van het Forum om in behandeling genomen te worden. SHACL werd door de aanmeldende organisatie teruggetrokken in afwachting van een sterker draagvlak voor de standaard. De toetsingsprocedures lopen volgens plan.

1b. Verduidelijking toepassings- en werkingsgebieden verplichte open standaarden.

doorlopend

In 2017 heeft het Forum Standaardisatie een standaardsyntaxis vastgesteld voor de beschrijving van functioneel toepassingsgebieden. Na het doorlopen van de procedure met openbare consultatie zijn de toepassingsgebieden van de IV standaarden SPF, DKIM, DMARC, DNSSEC, HTTPS en HSTS volgens deze syntaxis beschreven. Dit zijn de IV-standaarden waarover het Nationaal Beraad specifieke adoptieafspraken maakte. Voorts is de procedure gestart voor het beschrijven volgens de standaard syntaxis van de toepassingsgebieden van de IV standaarden IPv6, ISO27001/2, SAML en WPA2 Enterprise, en de document- en contents-standaarden AdES Baseline Profiles, CMIS, Digitoegankelijk, OWMS, SKOS, PDF/A1, PDF/A2 en PDF 1.7.

2. Hertoetsen oudere (minimaal 4 jr oud) open standaarden op de lijst.

doorlopend

In het kader van onderhoud van op de 'pas toe of leg uit' lijst worden in 2017 de standaarden SAML, PDF 1.7 en STOSAG geëvalueerd. Deze drie standaarden staan 4 jaar of langer op de 'pas toe of leg uit' lijst. De evaluatie van SAML richt zich op het draagvlak en de opkomst van de aanverwante standaarden Oauth en OpenID. Van PDF 1.7 wordt de meerwaarde getoetst ten opzichte van PDF/A1 en PDF/A2 die ook op de 'pas toe of leg uit' lijst staan, en zal de adoptiestatus worden onderzocht. De evaluatie van STOSAG richt zich op de adoptie van de standaard, het versiebeheer en de rol van de beheerorganisatie. De resultaten van de drie evaluaties worden begin 2018 opgeleverd.

<p>3. Coördinatie en inventarisatie verkennende onderzoeken.</p> <p>doorlopend</p>	<p>Medio mei 2017 is binnen het Forum Standardisatie afgesproken om de volgende onderwerpen nader te verkennen op mogelijke standardisatie vraagstukken.</p> <p>Supply-chain: Er zijn vier gesprekken gevoerd met uiteenlopende partijen (Air Cargo NL, Port of Rotterdam, GS1 en iShare) om knelpunten en behoeften te peilen. Werd geen duidelijke rol voor het Forum gezien. Daarom heeft het Forum besloten op dit moment geen verdere initiatieven te ontplooiën rondom dit thema.</p> <p>Smart cities: in aanvulling op verkenning eind 2016 is onderzocht welke rol het Forum kan innemen m.b.t. het opschalen en adresseren van interoperabiliteitsvraagstukken in de Smart City. Hiervoor ronde tafel georganiseerd, met subtafels over data, infrastructuur en governance. De ronde tafel bijeenkomst en de voorbereidende gesprekken geven aan dat het Forum een toegevoegde waarde kan hebben binnen het thema 'Smart City'. Deze zit (nu) nog niet in het verplichten van specifieke standaarden, maar in het geven van inzicht in de verschillende standaarden en best practices die zijn ontwikkeld en deze indien nodig ook op bestuurlijk niveau onder de aandacht te brengen. Tijdens de Forum vergadering van 13 december is besproken welke acties het Forum specifiek kan oppakken. Namelijk lid worden van het Urban data platform en Smart City werkgroep van het NEN, de standaarden die hieruit naar voren komen kunnen getoetst worden via de pas toe of leg uit procedure. Daarnaast is besproken om te kijken naar het beveiligen van de Smart City en IOT en het onderwerp Smart Cities te betrekken bij de API activiteiten.</p> <p>Versterken van de digitale infrastructuur als mainport: er bleken onvoldoende aanknopingspunten met betrekking tot standardisatie te zijn, daarom is de verkenning opgeschort.</p> <p>API's: zie actiepunt 3b.</p> <p>Eindresultaat: Het Forum heeft kennis genomen van de resultaten van de verkenningen en daarnaast vijf andere potentiële thema's besproken. Het Forum heeft besloten actief te blijven op de thema's Smart Cities en API's en daarnaast de I-thema's uit het regeerakkoord en ontwikkelingen in de sectoren I&W, OCW, SZW, VWS te volgen.</p>
<p>3b. Bijeenkomsten en platform Restful APIs faciliteren.</p> <p>T3 2016, T1 2017</p>	<p>Begin 2017 is een drietal kennissessies over API's georganiseerd. Onder andere naar aanleiding van deze sessies en een eerder onderzoek is het kennisplatform API's opgericht in samenwerking met VNG Realisatie, Kadaster en KvK en Geonovum. Het uiteindelijke doel is om te komen tot een overheidsbrede API strategie. Daarnaast is het doel om de kennis en kunde over en meerwaarde van API's binnen de overheid te vergroten. De uitvoering van deze activiteit start in 2018.</p>
<p>4. Aandragen van OS voor de MSP lijst en internationale bijeenkomsten bijwonen.</p> <p>doorlopend</p>	<p>BHS geeft vier meetings van het EU Multistakeholder Platform on ICT Standardisation (MSP) bijgewoond en heeft actief bijgedragen aan indienen en identificeren van standaarden door de Europese Commissie.</p> <p>Door Nederland zijn twee nieuwe standaarden ingediend bij het MSP: STIX 1.2 en TAXII 1.1 voor uitwisseling van dreigingsinformatie. Op 11 december heeft de Europese Commissie het formele besluit genomen over STIX en TAXII en ook over de door Nederland eerder aangemelde standaarden STARTTLS en DANE voor beveiligd e-mailverkeer en SPF tegen e-mailvervalsing/</p>

	phishing. Deze standaarden zijn nu erkend en mogen uitgevraagd worden in aanbestedingen.
<p>5. Proactief onderhouden internationaal netwerk om de Nederlandse aanpak te agenderen.</p> <p>doorlopend</p>	<p>BFS heeft een sessie over de ontwikkeling van een European Catalogue of ICT Standards for public procurement bijgewoond. Onder meer de Handreiking vragen om open standaarden bij inkoop als best practice is aangedragen. Met een Logius-afvaardiging hebben we de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland in Brussel bezocht. Hier hebben we bijgedragen aan internationaal event Logius over Identificatie en Autorisatie.</p>
<p>5b. EU-afspraken en -aanpak terugkoppelen aan en/of beleggen bij de desbetreffende stakeholders in NL.</p> <p>doorlopend</p>	<p>Regulier overleg met NL (EZ) afgevaardigde in het EU Committee on Standards. Participatie in Logius International Committee. Bezoek netwerkbijeenkomsten 'Werken met Europaborrel' door Europa Decentraal en PBLQ. In juni vergadering van het Forum presentatie over internationale ICT-ontwikkelingen en de relatie met het Forum door Gerard Hartsink. Nederlandse beleids-inbreng in het EU Rolling Plan on ICT Standardisation 2018 gecoördineerd.</p>
<p>6. Het uitvoeren van projectmanagement en monitor/metingen voor VEC.</p>	<p>EZ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Twee VEC-bijeenkomsten/seminars georganiseerd: <ul style="list-style-type: none"> o 5 oktober met presentaties door Fraudehelpdesk, DDMA, Dennis Baaten en Forum Standaardisatie o 1 december met presentatie door de Duitse BSI • ECP-congres op 16 november: Plenaire mail-spoof demo daarnaast inhoudelijke sessie • Website/kennisplatform verder uitgebreid op https://vec.pleio.nl • Evaluatie VEC uitgevoerd mede o.b.v. interviews met als resultaat notitie "Veilige E-Mail Coalitie: Terugblik en verkenning voor vervolg".

II. prioritering informatieveiligheidsstandaarden

door de resultaten van de metingen die volgen uit de testen van internet.nl te agenderen in het Nationaal Beraad.

Beoogde resultaten werkplan 2017.

Verantwoording

7. Uitvoeren en presenteren halfjaarlijkse meting informatieveiligheidsstandaarden.

T1 en T3

Begin 2017 en medio 2017 is de halfjaarlijkse meting IV-standaarden uitgevoerd en aan het Nationaal Beraad gepresenteerd. Naast de toetsing van de 'Nationaal Beraad-domeinen' zijn inmiddels tien partijen met in totaal 20.000 unieke domeinen aangehaakt op deze bulktoets. Dit zijn (overheids)partijen die veel domeinen beheren, zoals SCC, DICTU & DPC, maar ook marktpartijen zoals Nederland ICT en Thuiswinkel.org.

In de periode augustus-december is de bulktoetsing verder geautomatiseerd zodat BFS zonder de tussenkomst van NLnetLabs de domeinen kan toetsen. Dit zorgt voor een aanzienlijke versnelling in het proces en komt bovendien de nauwkeurigheid ten goede (minder handwerk = minder kans op fouten) In december is op deze nieuwe wijze de bulktoetsing opnieuw uitgevoerd voor alle overheidsdomeinen van de deelnemers van het Nationaal beraad om te beoordelen of het streefbeeld voor eind 2017 is behaald.

De daadwerkelijke eindmeting zal plaatsvinden op 2 januari 2018.

8. Informatieveiligheidsstandaarden verder brengen i.s.m. platform Internetstandaarden.

doorlopend

- Nieuwe versie van Internet.nl gelanceerd met:
  - Controle op policy voor DMARC en SPF
  - Controle op geldigheidsduur voor HSTS
  - API voor bulktesten (eerst opgesteld voor platformleden, vervolgens voor overheden en non-profits)
- twee reguliere platformbijeenkomsten georganiseerd:
  - 5 oktober: presentaties door Cisco, GFCE/EZ en SIDN
  - 1 december: presentaties door BSI en KING/VNG
- Strategiesessie ter evaluatie en over toekomst van Platform Internetstandaarden (14 december)

III. Naleving afspraken over uitvraag en gebruik open standaarden bevorderen

door periodiek contact betrokkenen, monitoring, borging van de afspraken in wet- en regelgeving en contact met leveranciers.	
Beoogde resultaten werkplan 2017.	Verantwoording
9. Begeleiden uitvoering monitor OS beleid. doorlopend 2016 (2017)	Jaarlijks voert ICTU in opdracht van het Forum Standaardisatie onderzoek uit naar het gebruik van open standaarden van de 'pas toe of leg uit'-lijst en de naleving van het beleid rond deze standaarden. Zo ook in 2017. Het onderzoek is drieledig. Ten eerste onderzoekt ICTU de uitvraag van de relevante open standaarden van de 'pas toe of leg uit'- lijst in aanbestedingen, ten tweede het gebruik van standaarden in digitale overheidsvoorzieningen, zoals bijvoorbeeld (DigiD en Overheid.nl) en ten derde andere informatie over het gebruik van de standaarden. Op alle vlakken laat de het onderzoeksrapport <u>Monitor open standaarden 2017</u> zien dat de aandacht voor open standaarden is toegenomen ten opzichte van vorige jaren, maar ook dat op diverse terreinen nog meer dan genoeg ruimte is voor verbetering. <u>De notitie Duiding Monitor Open standaarden 2017</u> van het Forum Standaardisatie gaat hier nader op in. In maart 2018 stuurt het ministerie van BZK het ICTU-rapport Monitor Open Standaarden 2017 naar de Tweede Kamer.
10. Sleutel- en koepelorganisaties en betrokkenen in beleid en uitvoering nader bepalen en benaderen voor een gesprek. doorlopend	<ul style="list-style-type: none"> - Met sleutelorganisaties is regelmatig afstemming, onder andere binnen overleg Betrouwbare Overheidsmail (BOM) maar ook daarbuiten. Er zijn losse afspraken geweest met onder andere IBD, NCSC, DPC, Politie en SSC-ICT. - Op managementniveau kunnen/moeten de banden wel meer worden aangehaald. Met name met SSC-ICT, ook omdat zij een aantal standaarden nog niet hebben ingevoerd waardoor wij en andere niet goed scoren.
11. Contact onderhouden en participeren in wetgevingswerkgroepen GDI. doorlopend	De Wet Digitale Overheid (voorheen de wet Generieke Digitale Infrastructuur) verankert taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden met betrekking tot de voorzieningen voor de generieke digitale infrastructuur, verplichtingen voor bestuursorganen en aanspraken van burgers en bedrijven. Gewerkt wordt in tranches; de eerste tranche regelt onder meer de toegang tot digitale dienstverlening van de overheid middels elektronische identificatie/authenticatie, informatieveiligheid en standaarden. Welke standaarden precies verplicht zullen worden wordt geregeld via Algemene Maatregel van Bestuur. BFS is betrokken geweest bij de totstandkoming van de wet Digitale Overheid en de formulering van de wettelijke grondslag voor een nadere verplichting van open standaarden. Het wetsvoorstel DO ligt sinds 21 december 2017 voor advies bij de Raad van State. Het streven is om de wet per 1 januari 2019 in werking te laten treden. https://www.digitaleoverheid.nl/voorzieningen/identificatie-en-authenticatie/eid/wet-gdi/

	<p><i>Regeling classificering betrouwbaarheidsniveaus</i></p> <p>Een andere vermeldenswaardige nadere bepaling van de wet DO is de regeling classificering betrouwbaarheidsniveaus. Deze regeling is een uitwerking van artikel 6 van de Wet Digitale Overheid, dat weer een nadere uitwerking is van de eIDAS verordening.</p> <p>Interessant voor het Forum Standaardisatie is dat voor deze regeling Forums handreiking Betrouwbaarheidsniveaus voor digitale dienstverlening als uitgangspunt is genomen. Bureau Forum Standaardisatie en de klankbordgroep van de handreiking betrouwbaarheidsniveaus voor digitale dienstverlening zijn betrokken bij de totstandkoming van deze regeling</p> <p>De wet Digitale Overheid wordt naar verwachting april/mei 2018 formeel in de Tweede Kamer behandeld. Het doel is om deze regeling dan ook gereed te hebben, zodat beiden januari 2019 in werking kunnen treden.</p>
<p>12. Onderzoeken en bepleiten OS in overige normenkaders, bv in ARBIT, IAK + GIBIT.</p> <p>doorlopend</p>	<p>IAK en ARBIT zijn onderzocht en niet kansrijk gebleken. In de GIBIT is ruimschoots aandacht besteed aan open standaarden.</p>
<p>13. Bijhouden FS / OS in kamerstukken en bijhouden op site.</p> <p>doorlopend</p>	<p>Kamerstukken worden gescand en indien relevant gedeeld met bureauleden en Forumleden. Er zijn geen kamerstukken gepubliceerd op de website.</p>
<p>14. Contact met leveranciers van het leveranciersmanifest onderhouden.</p>	<p>De leveranciers die eerder benaderd waren en hadden toegezegd het manifest te willen ondertekenen maar hier door omstandigheden niet in de gelegenheid voor waren, zijn opnieuw benaderd. Dit heeft geleid tot meer ondertekenaars van het manifest, waardoor het streefaantal van 80 is gehaald. Tevens is de site bijgewerkt.</p>
<p>14b. Bestuurlijke afspraken maken, adoptie GDI-voorziening..</p> <p>T3 2016, T1 2017</p>	<p>In Het Nationaal Beraad van 21 november 2017 is de planning voor de implementatie van de desbetreffende open standaarden in de GDI-voorzieningen aan de orde gekomen. Hierin wordt toegelicht in hoeverre er reeds wordt voldaan aan de adoptie (plus de planning van adoptie).</p>
<p>14c. Realiseren van laagdrempelige 'explain'-mogelijkheid.</p> <p>T1, 2017</p>	<p>Op verzoek van en in overleg met CIO Rijk heeft BFS een notitie opgesteld om overheidsorganisaties op een makkelijke manier hun leg-uit te kunnen laten toelichten op het niet uitvragen van open standaarden, dit náást de verplichte toelichting in hun eigen jaarverslagen. De opname van deze mogelijkheid is momenteel nog steeds in ontwikkeling voor de nieuwe site.</p>

IV. Adoptieondersteuning

door met betrokkenen te zorgen voor goede informatievoorziening en uitwisseling.

Beoogde resultaten werkplan 2017.

Verantwoording

15. Spreken met en opschalen bij betrokkenen bij de onderzochte aanbestedingen van de Monitor.

start T3 2015

Voor de monitor van 2017 is met de betrokkenen gesproken. De gesprekken over de monitor van 2017 staan gepland in het eerste kwartaal van 2018.

16. FAQ bijhouden op de site, (meer) informatie genereren over een bepaalde standaard of groep standaarden, waaronder de baten en lasten van adoptie (business case) voor een select aantal standaarden.

doorlopend

De algemene FAQ op de website (<https://www.forumstandaardisatie.nl/content/veelgestelde-vragen>) beantwoordt gangbare vragen die wij ontvangen over de de verplichting, de procedures en de lijst standaarden. Daarnaast is er een specifiekere FAQ voor internetveiligheidsstandaarden (<https://www.forumstandaardisatie.nl/thema/internet-en-beveiliging>) en een fact sheet voor PDF en toegankelijkheid (<https://www.forumstandaardisatie.nl/thema/hoe-maak-je-een-duurzaam-toegankelijke-pdf>). Op deze FAQs is in 2017 klein onderhoud gepleegd.

17. Horizontale adoptieactiviteiten zoals handleidingen (af)maken/ bijhouden/ vormgeven/ verspreiden en kennissessies organiseren.

2016

Betreffende de handreiking betrouwbaarheidsniveaus:

Eind 2016 is de vierde versie van de handreiking betrouwbaarheidsniveaus uitgebracht. In deze versie is voor het eerst de STORK-methodiek verlaten en vervangen door eIDAS.

Daarnaast is begin 2017 het deel 'elektronische handtekening' aanzienlijk uitgebreid. Hiermee is de handreiking voorlopig weer volledig actueel.

Begin juni 2017 is bovendien, samen met de RVO, de regelhulp 'Betrouwbaarheidsniveaus voor digitale dienstverlening' gelanceerd. Met deze online tool kunnen gebruikers aan de hand van een zestal vragen inschatten welk niveau authenticatiemiddel zij nodig hebben voor hun digitale dienst. (zie: bn.forumstandaardisatie.nl)

Daarnaast zijn er workshops georganiseerd rond de handreiking vragen om open standaarden bij inkoop en er is een artikel over verschenen in Tender News.

<p>18. Beslisboom op site inhoudelijk beheren.</p> <p>T1 2016</p>	<p>Hieraan hebben we dit jaar weinig kunnen doen. De beslisboom is ontwikkeld en ligt nu op de 'plank' om verwerkt te worden in de nieuwe website. Daarna kunnen we verder gaan met het doorontwikkelen en scherper maken van de vraagstelling. Wel is de testomgeving een paar keer toegelicht bij bijeenkomsten met inkopers. De reacties daar zijn in de regel positief.</p>
<p>19. Adoptiebijstand per mail en in persoon.</p> <p>doorlopend</p>	<p>In 2016 heeft het Bureau Forum Standaardisatie gemiddeld per week twee à vijf verzoeken om adoptiebijstand behandeld. In totaal werd daarmee ruimschoots het gestelde doel gehaald van honderd overheidsorganisaties die in 2016 gerichte adoptieondersteuning ontvingen. De verzoeken kwamen van zowel de Rijksoverheid als lokale overheden. De meeste adoptiebijstand werd gevraagd voor Internet beveiligingsstandaarden, maar er kwamen ook vragen over toegankelijkheid (Digitoegankelijk en Webrichtlijnen), documentstandaarden, mediastandaarden en verplichtende wetgeving (onder andere de wet GDI).</p> <p>De medewerkers van het Bureau Forum Standaardisatie zijn sinds het najaar van 2016 bereikbaar op het e-mail adres <naam>@forum.standaardisatie.nl waar hun e-mail adres oorspronkelijk <naam>@logius.nl was. Tevens is er een mailbox info@forumstandaardisatie.nl aangemaakt die op de website, bij nieuws en bij evenementen als centraal contactpunt wordt gebruikt. De @forumstandaardisatie.nl-mailboxen helpen enorm om de identiteit van het Forum Standaardisatie in externe communicatie duidelijk te onderscheiden van Logius.</p>
<p>20. Faciliteren secretariaat en financiële afwikkeling van procesondersteuning GAB.</p> <p>doorlopend</p>	<p>De Gemeenschappelijke Afspraken Berichten (GAB) vormen een verzameling afspraken voor harmonisatie van veelgebruikte berichtstandaarden en berichtspecificaties van de overheid, met name de Geo-standaarden, StUF, SuwiML en de berichtspecificaties van de basisregistraties. Het doel is de verschillen tussen deze standaarden en specificaties te verkleinen, zodat het uitwisselen van berichten met verschillende partijen voor iedereen eenvoudiger wordt. Aanleiding was de behoefte van basisregistraties aan meer uniformiteit in de berichtuitwisseling met al hun afnemers.</p> <p>Belangrijk winstpunt van GAB is de spin-off die het creëert. Waar de implementatie van afgesproken harmonisaties op de elementen een proces van jaren kan zijn, brengen de gesprekken en werkprocessen binnen GAB beheerorganisaties bijeen die elkaar normaal gesproken weinig treffen. Hieruit is recent het Kennisplatform Overheids APIs ontstaan. Dit Kennisplatform heeft als doel de Nederlandse overheid te assisteren bij het maken van tactische en strategische overwegingen bij de ontwikkeling van APIs voor de ontsluiting van overheidsdata. Tevens is in het Suwi-domein versie 4 van de SuwiML Transactiestandaard opgesteld. In deze versie zijn GAB-afspraken opgenomen.</p> <p>In 2017 zijn de ontwikkelingen rond RESTful APIs nader verkend, met name als het gaat om verdere afstemming tussen de leden hiervoor. Dit wordt begin 2018 verder uitgewerkt in door het Federatief Overleg GAB.</p> <p>Voor 2018 en verder zullen de ontwikkelingen rond het Meta-model voor Informatiemodellering en Suwi WOZ mogelijk de revue passeren binnen GAB. Daarnaast zal de werkgroep verder werken aan de uitwerking van voorstellen voor harmonisaties op elementen en deze voorleggen aan het Federatief Overleg. Dat jaar neemt GAB ook een Pleio-omgeving in gebruik voor online samenwerking aan voorstellen en besluitvorming.</p>

<p>21. Open documentstandaarden verder brengen i.s.m. met stakeholders + plan van aanpak.</p> <p>doorlopend</p>	<p>In 2017 is ingezet op het verbinden van stakeholders en op het ontwikkelen van tools die de adoptie van documentstandaarden ondersteunen. In november werd een workshop over PDF en toegankelijkheid georganiseerd. De workshop was goed bezocht door deelnemers uit de hele overheid (90 inschrijvingen): provincies, gemeenten, uitvoeringsorganisaties, rijksoverheid en de Tweede Kamer. Als resultaat van de workshop wordt nu aan een aantal overheidsorganisaties zoals de Tweede Kamer, de Autoriteit Consument en Markt, het Planbureau voor de Leefomgeving en PIANOo specifieke adoptieondersteuning gegeven.</p> <p>Daarnaast zijn in 2017 twee tools ontwikkeld. De PDF crawler analyseert of documenten op een website voldoen aan open standaarden. Voor de Monitor 2017 werd de PDF crawler is gebruikt om adoptiegegevens over ODF en PDF te verzamelen. Ook werd een PDF converter geïmplementeerd die Microsoft Word documenten omzet naar het duurzaam toegankelijke PDF/A-1a formaat. Beide tools worden online aangeboden zodat overheidsorganisaties er vrij gebruik van kunnen maken.</p>
<p>22. Organiseren van gesprekken en sessies met relevante sector initiatieven t.a.v. standaardisatie (kennisdelen) en in relatie met punt 15 brengen + use cases.</p> <p>T3 2016</p>	<p>Onderdeel van de desbetreffende actiepunten.</p>
<p>22b. Accountmanagers maken een plan van aanpak voor 'A' en 'B'-standaarden.</p> <p>T1+2 2017</p>	<p>Elke domein van open standaarden op de pas-toe-of-leg-uit-lijst kent een accountmanager. Intern is de te besteden tijd en ruimte voor de standaarden vastgesteld aan de hand van het werkplan van het Forum. De wijze waarop de accountmanagers hiermee om dienen te gaan is vastgesteld en dient per accountmanager te worden uitgewerkt in een plan van aanpak. Dit punt wordt in combinatie met het onderzoek van de Monitor en de procedure lijsten opgepakt begin 2018.</p>
<p>22c. Het zorgdragen voor het projectmanagement voor VEC.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Twee VEC-bijeenkomsten/seminars georganiseerd: <ul style="list-style-type: none"> ○ 5 oktober met presentaties door Fraudehulpdesk, DDMA, Dennis Baaten en Forum Standaardisatie ○ 1 december met presentatie door de Duitse BSI • ECP-congres op 16 nov: Plenaire mail-spoof demo en daarnaast inhoudelijke sessie • Website/kennisplatform verder uitgebreid op https://vec.pleio.nl • Evaluatie VEC uitgevoerd mede o.b.v. interviews met als resultaat notitie "Veilige E-Mail Coalitie: Terugblik en verkenning voor vervolg".
<p>22d. Het aanscherpen van het voorgenomen toepassingsgebied van de verplichting voor AMvB wet GDI.</p> <p>22e. Aandragen van uitgangspunten m.b.t. de</p>	<p>Deze acties lopen vanaf november 2017.</p> <p>De Wet Digitale Overheid die naar verwachting vanaf 1 januari 2019 van kracht is, biedt de minister van Binnenlandse zaken de</p>

<p>duurzaamheid van de standaard AMvB wet GDI.</p> <p>22f. Aandragen van aandachtspunten m.b.t. het beheer en ondersteuning van de standaard AMvB wet GDI.</p>	<p>mogelijkheid om open standaarden te verplichten via een AMvB.</p> <p>De standaarden waarvoor momenteel een pas-toe-of-leg-uit-verplichting geldt komen in principe in aanmerking. Eind 2017 begin 2018 start het ministerie van BZK met de beleidsvoorbereiding op dit punt. BFS werkt hieraan mee om enerzijds te helpen beoordelen voor welke pas toe of leg uit standaarden een harde verplichting op zijn plaats is, anderzijds om in de fase voorafgaand en tijdens het AmvB-traject eventuele aandachtspunten voor die standaard(en) aan te dragen die naar voren kwamen uit de pas toe of leg uit toetsing. Daarnaast kan BFS het ministerie van BZK voorzien van (of in contact brengen met) de nodige expertise rond de standaarden.</p>
---	--

V. Meerwaarde open standaarden communiceren

door een multichannel benadering waarin autoriteiten nut en noodzaak overbrengen.	
Beoogde resultaten werkplan 2017	Verantwoording
23. <leeg>	
24. Communicatieplan opstellen met speciale aandacht voor doelgroepen; inkoop, beleidsmedewerkers en architecten en deze implementeren. T1 2016	Er is in 2017 geen overkoepelend communicatieplan en positionering geschreven als gevolg van eerdere onvoorziene personele omstandigheden. Wel zijn er communicatieplannen per evenement of product gemaakt met doelgroep, positionering etc.
25. <leeg>	
26. Driemaandelijkse verhalen door 1 corporate hotshot en 1 specialist worden geplaatst in minimaal 3 kanalen. Bijvoorbeeld blog, tweets en relevant vakblad. Doorlopend	In 2017 zijn onder andere interviews verschenen in vakbladen. Gerard Hartsink benadrukte het belang van internationale standaarden in magazine Publiek Denken en online. De Coalitie voor veilig e-mailverkeer stond met artikel in i-Samenleving Special. Daarnaast is er actief getwitterd en schreef Gerben Klein Baltink een blog voor internationale website CircleID over Internet.nl.
27. Presentatie van OS door aanwezig te zijn op evenementen. doorlopend	In 2017 is BFS op meerdere evenementen, beurzen, lezingen en presentaties aanwezig geweest, met als grootste evenement het ECP Jaarcongres.
28. Branding van OS door ontwikkelen van breed bruikbare eenduidige beeldtaal. doorlopend	Eind 2017 zijn meerdere gadgets ontwikkeld voor BFS met eenduidige vormgeving/beeldtaal in samenwerking met BOOM design. Hier zal in 2018 op voortgeborduurd worden met aangepast logo, slogan en dergelijke.

<p>29. Flyer met verplichte standaarden per Forumvergadering actualiseren, laten drukken en verspreiden onder vooral inkopers bij het Rijk maar ook andere doelgroepen.</p> <p>doorlopend</p>	<p>De flyer wordt verspreid op congressen, presentaties en vergaderingen.</p>
<p>30. Eigen CRM.</p> <p>T2 2016</p>	<p>Na advies van de beheerders van Clientele is besloten geen gebruik te maken van Clientele. Dit levert namelijk meer werk op dan het lokaal verwerken en opslaan van de contactgegevens. Verkend is wat de eenvoudige en meer handzamere mogelijkheden zijn voor BFS. Gekozen is voor het zoveel mogelijk opnemen van de gegevens in één spreadsheet.</p> <p>Het archiveren van binnengekomen vragen in Clientele heeft gezien het aantal binnenkomende vragen geen prioriteit en worden ook lokaal verwerkt.</p>
<p>31. Website Forum Standaardisatie</p> <p>Doorlopend, inclusief technisch beheer beslisboom</p>	<p>In 2017 was er veel verandering omtrent de website, voornamelijk in het beheer. Eind 2017 is een begin gemaakt met het traject voor het overgaan met de website naar DICTU, die al het beheer van website zal gaan doen. In 2018 zal de overgang naar DICTU gaan plaatsvinden, wordt structuur teruggebracht in website en contentstrategie/doorontwikkeling van website in gang gezet.</p>

VI. Borging taken en verantwoordelijkheden door te anticiperen op een nieuwe mandaatperiode

Beoogde resultaten werkplan 2017.	Verantwoording
32. Projectplanning en taken. doorlopend	In het kader van vernieuwing van het mandaat van het Forum Standaardisatie is een bijdrage geleverd aan de tekst van het nieuwe instellingsbesluit en een lijst met potentiële nieuwe Forumleden. Daarnaast zijn verkenningen uitgevoerd naar relevante ontwikkelingen, resulterend in besluitvorming over prioriteiten in 2018. Mede als gevolg van de lange kabinetsformatie en de overheveling van het primaire beleidsopdrachtgeverschap van het ministerie van EZK naar het ministerie van BZK verschuift de bekrachtiging van het Instellingsbesluit en de verdere vernieuwing van de samenstelling van het Forum naar 2018.
33. Werkplan 2018-2021 opstellen in de zomer.	Het werkplan voor 2018 is opgesteld en goedgekeurd door het Forum. Gekozen is voor continuïteit van de kernwerkzaamheden zoals eerder vastgesteld door het Forum (procedures lijsten standaarden, prioriteren internetbeveiligingsstandaarden, uitvoeren van verkenningen naar interoperabiliteit, inzet op naleving en verlenen van adoptieondersteuning). Verder zet BFS zich (wederom) in voor het Platform internetstandaarden, de Veilige Email Coalitie, het overleg Betrouwbare OverheidsMail en vanuit eigen inhoudelijke expertise voor de AMvB GDI.